

BUIT

IN DE KLAS

Docenten handreiking

INHOUD

Over het lespakket	3
Inleiding	
Samenstelling lespakket	
Doel lespakket	
Achtergrond informatie	6
Wat is criminele uitbuiting?	
Wat is seksuele uitbuiting?	
Meer weten?	
De rol van school	9
Bewustwording	
Richtlijn uitbuiting	
Wat kan jij doen?	
Praktische instructie	11
Voor de les	
Tijdens de les	
Na de les	

COLOFON

BUIT in de klas is ontwikkeld in opdracht van Noord-Holland Samen Veilig met medewerking van Jelle Posthuma, Garage2020, het team mensenhandel van de politie eenheid Noord-Holland, het Openbaar Ministerie Noord-Holland, het Kenniscentrum LVB, de gemeente Beverwijk, het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel, HVO Querido, het bureau van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, Stichting Welzijn Castricum, Kennemer College Heemskerk, Stichting School en Veiligheid, de PO-Raad, de VO-Raad en Praktijkschool de Linie. Het project is mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Het samenwerkingsverband Noord-Holland Samen Veilig bestaat uit 31 gemeenten, politie en het Openbaar Ministerie binnen de eenheid Noord-Holland.

© 2022 Noord-Holland Samen Veilig

Programma Aanpak Ondernijning

Project Uitbuiting en Project Criminele Aanwas
info@nh-sv.nl
Middelweg 28
1911 EG Uitgeest

“Jongeren weerbaar tegen uitbuiting”

INLEIDING

BUIT in de klas is gemaakt voor en met jongeren vanaf 10 jaar ten behoeve van het voorkomen en verminderen van verschillende vormen van uitbuiting. Het is ontwikkeld in opdracht van het projectteam Uitbuiting van Noord Holland Samen Veilig.

In het Iespakket komen de thema's 'criminele uitbuiting' en 'seksuele uitbuiting' aan bod. Bij beide thema's bekijken jongeren een film en kunnen ze daarna via een appgesprek praten met de personages uit de film.

De jongeren ontdekken wat uitbuiting inhoudt, onderzoeken waarom en hoe iemand in zo'n situatie terecht kan komen en of ze het zouden herkennen als iemand in hun omgeving uitgebuit wordt. Samen denken de jongeren na over hun eigen keuzes en wat ze voor een ander kunnen betekenen. Aan de hand van de film en de appgesprekken met de personages uit de film gaan leerlingen met elkaar en de docent in gesprek. Hierdoor worden jongeren zich ervan bewust dat seksuele en criminele uitbuiting reële risico's zijn waartegen zij zichzelf en anderen kunnen beschermen. Deze docentenhandreiking biedt naast praktische instructies over het aanbieden van het Iespakket ook achtergrondinformatie en handvatten voor de docent.

"Als leerlingen gedwongen worden om strafbare feiten te plegen, zijn ze geen crimineel maar slachtoffer. We moeten deze jongeren helpen, anders zijn het straks doorgewinterde criminelen."

Shamir Ceuleers, CKM

WAT IS UITBUITING?

Onder uitbuiting wordt verstaan mensen, vrijwillig of niet vrijwillig, laten werken en daarvan profiteren, door de inkomsten af te nemen en ze onder mensonterende omstandigheden te laten werken. De buit gaat hierbij naar de uitbuiters, iemand die de macht heeft over het slachtoffer. Dit kan gepaard gaan met dwang, geweld, chantage en misleiding.

Er zijn verschillende vormen van uitbuiting. Denk aan:

- **Criminele uitbuiting:** het slachtoffer wordt gedwongen tot het plegen van strafbare feiten, zoals drugs dealen, stelen of frauderen.
- **Seksuele uitbuiting:** het slachtoffer wordt gedwongen om seksuele diensten te verlenen tegen betaling in de vorm van geld of andere vergoedingen, zoals kleding of eten.
- **Arbeidsuitbuiting:** het slachtoffer wordt gedwongen onder vaak slechte omstandigheden en tegen geen of weinig salaris te werken.

SAMENSTELLING LESPAKKET

Het lespakket bestaat uit twee onderdelen, die ieder een vorm van uitbuiting behandelen. De lessen zijn zo ontworpen dat je niet verplicht bent om beide lessen aan te bieden. Vaak zal één van beide onderwerpen meer van toepassing zijn. Het verdient wel de voorkeur om beide onderwerpen aan te bieden, maar plan deze niet direct achter elkaar. Daarvoor is het thema te gevoelig.

CRIMINELE UITBUITING Eddie's verhaal

- **Tijdsduur:** 45 - 75 minuten (advies: een blokuur)
- **Benodigheden:** Internet, groot scherm voor de film, laptops (1 per groepje van 4 leerlingen)

Dit deel bestaat uit de volgende onderdelen:

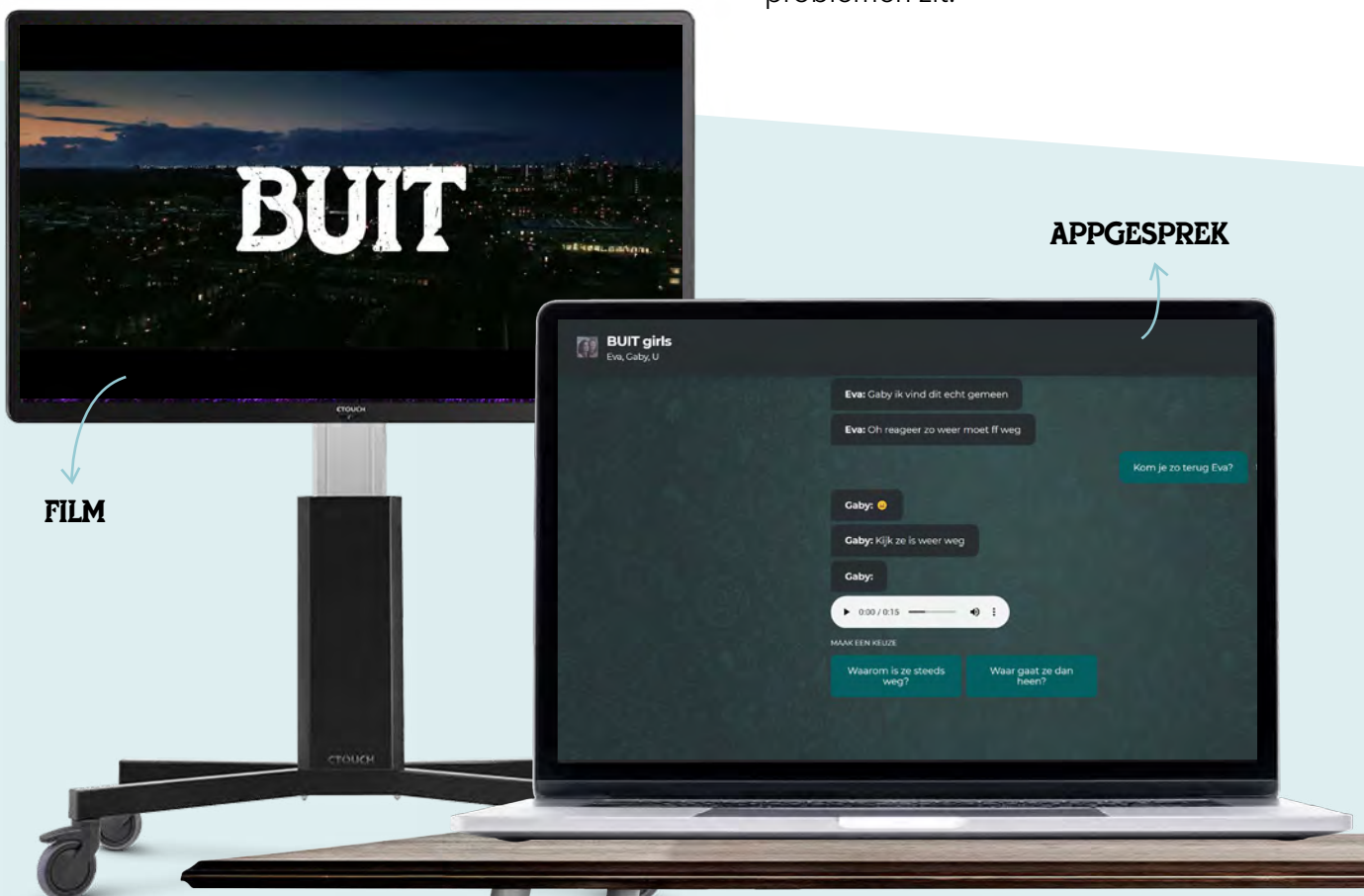
- **Film:** In deze film maken we kennis met Eddie. Hij wordt crimineel uitgebuit door Tony. De film laat zien hoe hij verleid wordt tot criminele activiteiten en hier steeds verder in verstrikt raakt.
- **Appgesprek:** App met Eddie en ontdek dat hij minder stoer is dan hij zich voordoe. App met Tony en ervaar hoe hij je onder druk zet.

SEKSUELE UITBUITING Eva's verhaal

- **Tijdsduur:** 45 - 75 minuten (advies: een blokuur)
- **Benodigheden:** Internet, groot scherm voor de film, laptops (1 per groepje van 4 leerlingen)

Dit deel bestaat uit de volgende onderdelen:

- **Film:** In deze film maken we kennis met Eva. Zij wordt seksueel uitgebuit. De film laat zien hoe zij verleid wordt en vervolgens gedwongen wordt seksuele handelingen uit te voeren.
- **Appgesprek:** App met Eva en Gaby in een groepsgesprek en ontdek wat jij kan doen als iemand die je kent in de problemen zit.

DOEL LESPAKKET

“Het verminderen en voorkomen van seksuele en criminele uitbuiting onder jongeren.”

Om dit doel te bereiken zijn er verschillende subdoelen geformuleerd. De subdoelen zijn onderverdeeld in 3 categorieën: kennis, houding en handelingsperspectief.

LEERDOELEN

Kennis

Begrijpen wat criminele of seksuele uitbuiting is, hoe het ontstaat en hoe je het kunt herkennen.

- 1 Leerlingen weten wat criminele of seksuele uitbuiting is.
- 2 Leerlingen herkennen (de aanloop naar) risicovolle situaties bij zichzelf en anderen.

Houding

Erkennen van het belang om uitbuiting te voorkomen of te verminderen.

- 3 Leerlingen zien in dat criminele en seksuele uitbuiting ernstige gevolgen kunnen hebben.
- 4 Leerlingen kunnen begrip opbrengen voor jongeren die slachtoffer (dreigen te) zijn van criminele en seksuele uitbuiting.

Handelingsperspectief

Weten wat je moet doen als je te maken hebt met uitbuiting.

- 5 Weten wat je kunt doen als je een vermoeden van (dreigende) uitbuiting hebt bij een ander.
- 6 Weten wat je kunt doen als je zelf uitgebuit wordt (of dreigt te worden).

WAT IS CRIMINELE UITBUITING?

We spreken van criminele uitbuiting als iemand wordt gedwongen om strafbare feiten te plegen voor iemand anders.

Er zijn verschillende vormen van criminele uitbuiting. Denk aan:

- **Gedwongen diefstal:** diefstallen plegen in het bijzijn van, of in opdracht van, anderen.
- **Gedwongen drugshandel:** het smokkelen, verhandelen of produceren van drugs.
- **Geldezels:** je bankrekening uitlenen aan criminelen die zo gestolen geld kunnen wegsluizen.

SIGNALLEN

Jongeren die crimineel uitgebuit worden zullen hun best doen dit te verbergen. Ze praten hier niet snel over en zullen het vaak ontkennen als ernaar gevraagd wordt. Omdat ze soms niet doorhebben dat ze naast dader ook slachtoffer zijn. Of omdat ze bang zijn voor de uitbuiters. Maar vaak zijn er wel signalen. Bepaalde acties of uitspraken kunnen signalen zijn dat er iets aan de hand is. Veel van deze signalen lijken in eerste instantie onschuldig, of zijn lastig te linken aan criminele activiteiten. Wees extra alert bij opvallende gedragsveranderingen en een combinatie van meerdere signalen.

Afwezigheid van signalen hoeft overigens niet te betekenen dat iemand géén slachtoffer is.

- 🚨 Oververmoeidheid;
- 🚨 Storend in het onderwijsproces;
- 🚨 Geen motivatie;
- 🚨 Nieuwe en dure kleding;
- 🚨 Meerdere telefoons;
- 🚨 Hoge afwezigheid;
- 🚨 Slecht functioneren;
- 🚨 Bijbaantjes tot midden in de nacht;
- 🚨 Altijd smoesjes.

KENMERKEN

- ! Het slachtoffer wordt gedwongen tot crimineel gedrag;
- ! Het slachtoffer wordt gedwongen om de buit af te staan;
- ! Het slachtoffer wordt bedreigd of gechanteerd;
- ! Het slachtoffer zit vast in een machtsrelatie met de uitbuiters;
- ! Het slachtoffer zit vast in een crimineel web;
- ! Het slachtoffer ziet niet in dat hij/zij naast dader ook zelf slachtoffer is;
- ! Het slachtoffer komt in beeld als pleger van een strafbaar feit. Het daderschap is direct zichtbaar, terwijl het slachtofferschap verborgen ligt.

RISICOFACTOREN

Daarnaast vergroten sommige gebeurtenissen en omstandigheden de kans op criminele uitbuiting.

- 🌪 Een onstabiele thuissituatie;
- 🌪 Opgroeien in armoede;
- 🌪 Een licht verstandelijke beperking (LVB);
- 🌪 Makkelijk beïnvloedbaar zijn;
- 🌪 Psychische klachten;
- 🌪 Laag zelfbeeld.

WAT IS SEKSUELE UITBUITING?

We spreken van seksuele uitbuiting als iemand wordt gedwongen om seksuele diensten te verlenen waarvan de uitbuiters in onredelijke mate profiteert. Bijvoorbeeld door de inkomsten af te nemen en/of het slachtoffer onder slechte omstandigheden te laten werken. Dit gaat gepaard met dwang, geweld, chantage en misleiding.

SIGNALLEN

Jongeren die seksueel uitgebuit worden zullen hun best doen dit te verbergen. Ze praten hier niet snel over en zullen het vaak ontkennen als ernaar gevraagd wordt. Vaak omdat ze zich schamen en omdat ze bang zijn voor de uitbuiters. Maar ze zwijgen soms ook omdat ze ingezet zijn om andere slachtoffers te ronselen en daarmee zelf ook strafbare feiten hebben gepleegd.

Vaak zijn er wel signalen. Bepaalde acties of uitspraken kunnen signalen zijn dat er iets aan de hand is. Veel van deze signalen lijken in eerste instantie onschuldig, of zijn lastig te linken aan criminele activiteiten. Wees extra alert bij opvallende gedragsveranderingen en een combinatie van meerdere signalen.

Afwezigheid van signalen hoeft overigens niet te betekenen dat iemand géén slachtoffer is.

- Oververmoeidheid;
- Storend in het onderwijsproces;
- Geen motivatie;
- Meerdere telefoons;
- Hoge afwezigheid;
- Slecht functioneren;
- Altijd smoesjes;
- Heeft een tattoo met een naam;
- Kleedt zich anders;
- Is obsessief met seks bezig;
- Wordt vaak opgehaald met auto door niet leeftijdsconforme / risicovolle contacten;
- Slecht functioneren;
- Bijbaantjes tot midden in de nacht;
- Altijd smoesjes.

KENMERKEN

- Het slachtoffer wordt gedwongen tot seksuele handelingen;
- Het slachtoffer wordt gedwongen om de inkomsten af te staan;
- Het slachtoffer wordt bedreigd of gechanteerd;
- Het slachtoffer zit vast in een afhankelijkheidsrelatie met de uitbuiters. De aard van de relatie kan verschillen. Deze kan financieel of relationeel zijn, maar ook praktisch door het bieden van onderdak en 'hulp';
- Het slachtoffer kan verstrikt raken in een crimineel web, doordat hij/zij ingezet wordt om andere slachtoffers te ronselen. En daarmee naast slachtoffer ook dader wordt.

RISICOFACTOREN

Daarnaast vergroten sommige gebeurtenissen en omstandigheden de kans op seksuele uitbuiting. Risicofactoren zijn bijvoorbeeld:

- Meisjes lopen groter risico, maar het overkomt ook jongens;
- Een onstabiele thuissituatie;
- Opgroeien in armoede;
- Een licht verstandelijke beperking (LVB);
- Makkelijk beïnvloedbaar zijn;
- Psychische klachten;
- Jeugdzorg achtergrond;
- Laag zelfbeeld.

MEER WETEN?

Wil je meer weten over dit thema? Onderstaande websites geven aanvullende informatie en praktische tips.

INFORMATIE

- 1 Het centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)
 - ☛ [Meer lezen over criminele uitbuiting](#)
 - ☛ [Meer lezen over seksuele uitbuiting](#)
- 2 Het Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel (CKM)
 - ☛ [Meer lezen over uitbuiting in het algemeen](#)

HULP EN ADVIES

Bij Chat met Fier kun je anoniem je verhaal met een hulpverlener. Als je zelf in een nare situatie zit - of je zorgen maakt om iemand in je omgeving.

[GA NAAR WWW.CHATMETFIER.NL](http://WWW.CHATMETFIER.NL)

BEWUSTWORDING

Seksuele en criminele uitbuiting zijn reële risico's voor scholieren. Uit onderzoek van het Centrum Kinder en Mensenhandel blijkt dat zeker vier op de tien middelbare scholen in Nederland te maken hebben met seksuele uitbuiting en gedwongen criminaliteit. Volgens experts kunnen scholen een voorname rol spelen in de aanpak van deze vormen van uitbuiting. En ook de praktijk leert dat scholen heel veel kunnen doen om leerlingen tegen uitbuiting te beschermen. School is voor veel slachtoffers een plek waar ze zich veilig wanen en rust hebben. Juist op school kunnen deze jongeren steun vinden en geholpen worden om hun isolement te doorbreken en hulp te zoeken. Daarom is bewustwording binnen de school, zowel onder onderwijsprofessionals, als onder de leerlingen zelf de eerste stap.

RICHTLIJN UITBUITING

Scholen hebben geen verplichting om strafbare feiten aangaande vermoedelijke slachtoffers te melden aan de politie, wanneer zij deze signaleren. De gevolgen van (te vroeg) melden van slachtofferschap bij de politie schaadt niet alleen de vertrouwensband tussen docenten en slachtoffer, maar kan mogelijk ook tot concreet gevaarlijke situaties leiden voor het slachtoffer, zijn/haar omgeving en de docent/ school zelf. Het is daarnaast natuurlijk wel belangrijk dat signalen van uitbuiting op de goede plek komen. Wanneer er echter sprake is van een levensbedreigende situatie die alleen kan worden afgewend door het maken van een melding, is de situatie natuurlijk geheel anders. Het is verstandig om een 'richtlijn uitbuiting' toe te voegen aan het Schoolveiligheidsplan, zie hiervoor ook de website www.wegwijzermensenhandel.nl. Het doel van deze richtlijn is dat elke medewerker in de organisatie weet wat te doen wanneer er bij een leerling een vermoeden is van uitbuiting.

WAT KUN JIJ DOEN?

STAP 1: OBSERVEER

Docenten of studiebegeleiders pikken altijd signalen op, hoe klein ze soms ook zijn. Een leerling valt je op, je merkt dat er problemen zijn, hij of zij gedraagt zich anders dan normaal of je voelt dat er iets aan de hand is. Luister altijd naar je onderbuikgevoel en ga in gesprek met de leerling. Stichting School en Veiligheid ontwikkelde een niet-pluis instrument, dit kan je helpen om puzzelstukjes bij elkaar te leggen en het beeld van een jongere completer te maken.

DOWNLOAD INSTRUMENT

STAP 2: GA IN GESPREK

Een gesprek over uitbuiting kan het verschil maken. Het kan het begin zijn van een uitweg of ervoor zorgen dat de leerling niet verstrikt raakt. Daarnaast wordt zo het onderwerp uit de taboesfeer gehaald en kan dit een sneeuwbaaleffect hebben. Zo'n gesprek kent een aantal do's en don'ts:

- ✓ Benoem wat je ziet in het gedrag van de leerling;
- ✓ Neem de tijd voor een gesprek;
- ✓ Ga het gesprek aan vanuit betrokkenheid;
- ✓ Zorg dat de leerling zich gezien en gehoord voelt;
- ✓ Geef aan dat het kan zijn dat wat je te horen krijgt, je niet voor jezelf kan houden maar móet delen omdat je kennis hebt gekregen van strafbare of gevaarlijke feiten.
- ✗ Een oordeel vellen;
- ✗ Beloven dat je niets doorvertelt, en ook uitleggen waarom je dat niet kan beloven;
- ✗ De leerling het gevoel geven dat hij/zij domme keuzes heeft gemaakt. Erken liever dat de leerling in een lastige situatie zit.

STAP 3: SCHAAL OP

Als er inderdaad sprake is van (dreigende) uitbuiting, betrek dan de zorgcoördinator of de schoolleiding. Doe dit ook wanneer je twijfelt. De zorgcoördinator heeft zowel verstand van de signalen, het werkveld als de risico's met betrekking tot het maken van een veilige melding bij politie, indien nodig. Zij zullen het van je overnemen. Hierbij blijven de observaties van de docent ook in het vervolgtraject een belangrijke bron van informatie, blijf dus alert.

04 Praktische instructies

— VOOR DE LES

STAP 1: LES VOORBEREIDEN

Uitbuiting kan een gevoelig onderwerp zijn om in de klas te bespreken. Het is daarom belangrijk om de les samen met de mentor, de schoolpsycholoog of zorgcoördinator voor te bespreken. Je kunt het samen hebben over:

- Heb je een vermoeden dat er jongeren in de klas worden uitgebuit? En zo ja, hoe ga je daarmee om.
- Is er eerder een situatie van criminele of seksuele uitbuiting voorgevallen?
- Wat doe je als je ontdekt dat een jongere slachtoffer is van uitbuiting?

Plan ook meteen een moment in om de les na te bespreken en eventuele opvolging te organiseren.

STAP 2: OUDERBRIEF VERSTUREN

Het is belangrijk om ouders of verzorgers op de hoogte te stellen van de les middels een ouderbrief. Hierdoor zijn de ouders geïnformeerd en hebben de ouders ook de mogelijkheid om het onderwerp met de jongere te bespreken.

[DOWNLOAD OUDERBRIEF](#)

Tip! Op de website vind je een voorbeeld van een ouderbrief. De ouderbrief is vrij algemeen. Je kunt ervoor kiezen om dit vanuit de school wat meer toe te spitsen op de situatie van de klas, of een specifieke leerling, door een begeleidend schrijven toe te voegen. Vermeld hierbij ook de contactpersoon vanuit school voor ouders die vragen of zorgen hebben rondom dit thema.

STAP 3: LES VOORBEREIDEN

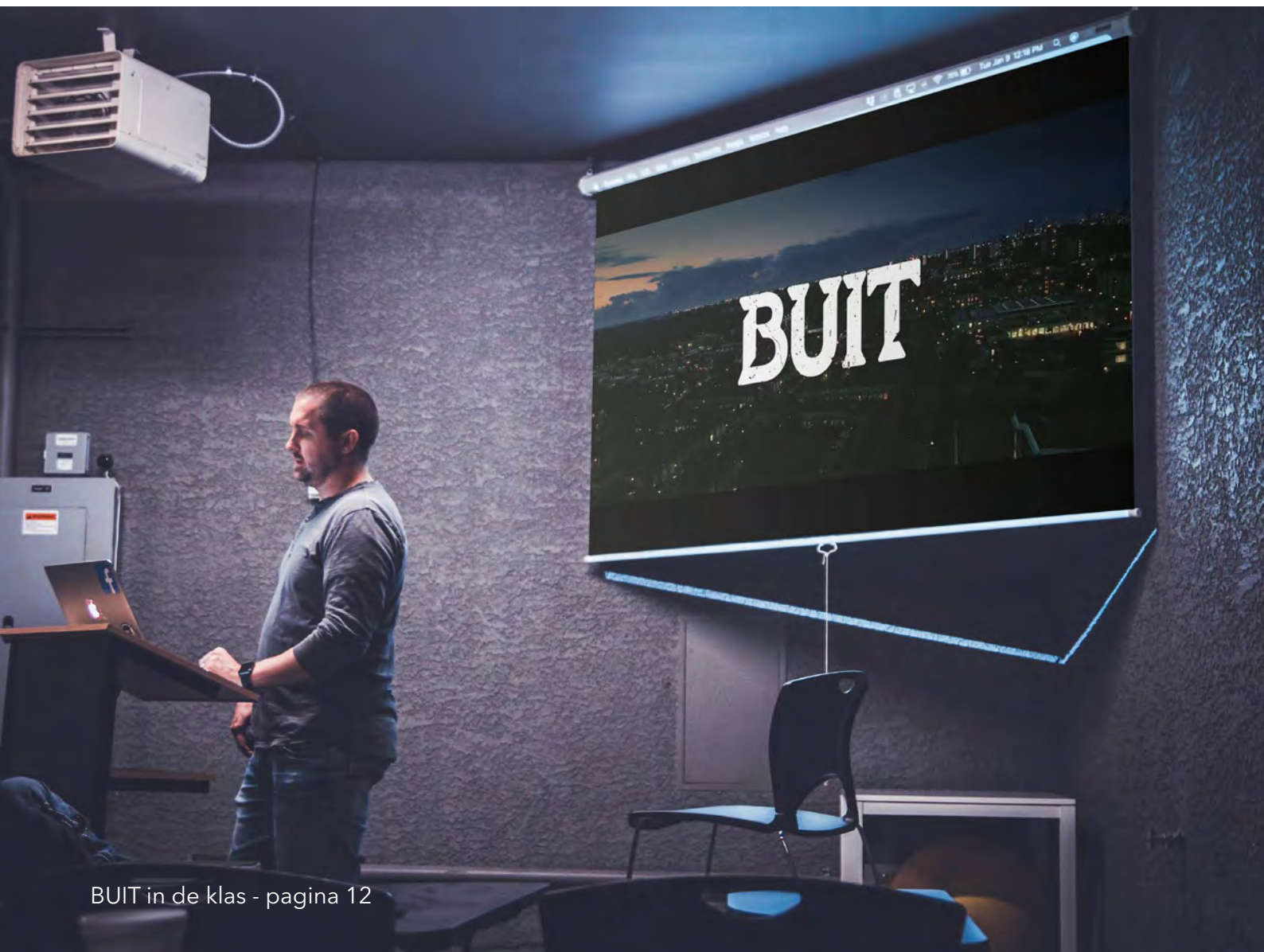
Bekijk alvast de film en de appgesprekken, zodat je kunt inspelen op wat de leerlingen gaan zien. Zorg er vervolgens voor dat je de volgende materialen/personen tot je beschikking hebt.

- Een lokaal met een **scherm** of digibord om de film te laten zien.
- **Tablets, laptops of computers** (1 per 3 à 4 leerlingen) om in gesprek te gaan met de hoofdpersonages in de appgesprekken.
- Check of de **zorgcoördinator of de schoolpsycholoog** of iemand anders uit het zorgteam aanwezig kan zijn. Deze kan observeren en ondersteunen op het moment dat een leerling zijn persoonlijke verhaal wil delen. Bij voorkeur is dit dezelfde persoon als waarmee de les is voorbesproken (zie stap 1).
- Daarnaast is het handig om te checken of er ondersteuning vanuit de **ICT afdeling** paraat kan zijn, voor het geval dat er onverhoopt iets mis gaat.
- Voor zowel de film als de appgesprekken heb je **internet verbinding** nodig.

Tip! In het lespakket over criminele uitbuiting komen de leerlingen in contact met Tony (de uitbuiters). Hij gaat proberen de jongeren te verleiden. Om te kijken hoe de jongeren hiermee omgaan is het goed als ze dit niet van tevoren weten.

Geen tablets, ipads of computers ter beschikking?

Je kunt ook het gesprek met de hoofdpersonages via het scherm of digibord voeren of leerlingen vragen een telefoon te gebruiken (zie stap 6 voor meer informatie).

TIJDENS DE LES

STAP 1: LES KLAARZETTEN

 2-5 min

Zet de film alvast klaar via de website en houd de link naar het appgesprek bij de hand, zodat je deze na afloop van de film met de leerlingen kan delen.

STAP 2: LES INTRODUCTIE

 2-5 min

Start de les met een korte introductie over het onderwerp criminele uitbuiting. Leg vervolgens duidelijk uit wat de leerlingen gaan doen: namelijk: film kijken en vervolgens met de hoofdpersonages appen. Benadruk hierbij dat het een fictief verhaal is en dat de personages acteurs zijn.

 Let op: Geef duidelijk bij de leerlingen aan dat we het vandaag over dit onderwerp gaan hebben en niet over de persoonlijke situatie van de leerlingen. Geef aan dat de leerlingen niks hoeven te delen waar ze zich ongemakkelijk bij voelen en dat ze altijd na de les bij je terecht kunnen als ze toch iets kwijt willen.

STAP 3: FILM AF SPELEN

 10-15 min

Speel de film in de klas af. Bekijk de film die past bij het onderwerp dat je hebt gekozen.

FILM OVER EDDIE

FILM OVER EVA

STAP 4: KLASSIKALE VRAGEN

 5 min

Na het kijken van de film is het belangrijk om deze even kort te bespreken.

 Let op: Houd de nabespreking kort, tijdens het appen met de hoofdpersonages is er ruimte om meer de diepte in te gaan over dit onderwerp.

Je kunt onderstaande vragen gebruiken om de film in het kort met de leerlingen te bespreken:

- Kan iemand vertellen waar de film over ging?
- Kan iemand vertellen wat er gebeurd is met Eddie?

STAP 5: APP OPDRACHT UITLEGGEN

 2-5 min

Schrijf de link naar het appgesprek op het bord en deel de klas op in groepjes van 3 à 4 leerlingen per groep. Zorg dat de groepjes een tablet/laptop/computer tot hun beschikking hebben.

Geef de leerlingen de volgende opdracht: "Jullie gaan nu in gesprek met Eddie of Eva en Gaby om erachter te komen hoe het nu met hem gaat." Benoem hierbij in het verhaal van Eddie niet dat de jongeren ook met Tony gaan appen.

APPGESPREK MET EDDIE

APPGESPREK MET EVA & GABY

 Tip! Het chatgesprek is een script. Als de leerlingen blijven benoemen dat het 'niet echt is' kun je aangeven dat de het gesprek gebaseerd is op echte gesprekken. Leg daarbij uit dat het ze de kans geeft om te ervaren hoe zo'n gesprek gaat en ze er iets van kunnen leren.

STAP 6: APP DOORLOPEN EN BEGELEIDEN

 10-30 min

Om de interactie tussen de leerlingen te faciliteren (of om een specifieke leerling in de gaten te houden waar je vermoedens van uitbuiting over hebt) kun je ervoor kiezen om bij een groepje aan te sluiten. Hierover kun je ook afspraken maken met de aanwezige collega uit het zorgteam. De leerlingen krijgen regelmatig een keuze. Je kunt stilstaan bij die keuze door de volgende vragen te stellen:

- Waar kiezen jullie voor en waarom doe je dat?
- Welke keuze zou je zelf maken?
- Wat vinden jullie van de reactie van het personage waar jullie mee appen?

Wat nou als je geen tablet, laptops of computers ter beschikking hebt?

Je kunt het gesprek met de hoofdpersonages ook klassikaal via het scherm of digibord voeren of leerlingen vragen een telefoon te gebruiken.

- Ook op telefoon is het belangrijk dat de leerlingen de les niet individueel uitvoeren. Maak dan in plaats van groepjes duo's en zorg ervoor dat maar één leerling een telefoon heeft en de leerlingen samen hierop meekijken.
- Je kunt het appgesprek ook op het scherm of digibord laten zien. Je kunt ervoor kiezen om sommige keuzes zelf te maken als docent (voor de snelheid) en bij belangrijke keuzes de groep te vragen te stemmen voor een keuzemogelijkheid en/of het gesprek hier klassikaal over aan te gaan.

STAP 7: OPDRACHT NABESPREKEN

 10 min

Bespreek de opdracht met de klas. Vraag de leerlingen wat je kan doen om niet in zo'n situatie terecht te komen. Belangrijk is het om daarbij ook te bespreken wie zij in vertrouwen zouden nemen als ze wel in zo'n situatie terecht komen. Denk aan ouders, een jongerenwerker of een andere volwassene, zoals een sportcoach of docent.

STAP 8: LES AFSLUITEN

 5 min

Sluit de les klassikaal met alle leerlingen af. Geef de leerlingen nog een aantal tips:

- De leerlingen kunnen met jou het gesprek aangaan over het onderwerp.
- De leerlingen kunnen altijd terecht bij de zorgcoördinator als ze zelf in de problemen zitten of zich zorgen maken over een ander.
- De leerlingen kunnen ook online en anoniem hun verhaal of zorgen delen met een hulpverlener via [chatmetfier.nl](https://www.chatmetfier.nl).

 Let op: Vertel de leerlingen wat de procedure is op school, wat gebeurt er als ze hun ervaringen of zorgen delen, denk bijvoorbeeld aan privacy en meldingsplicht. Als je niet goed weet hoe dat zit bespreek dit dan voor met de zorgcoördinator of de schoolleiding. Of vraag of de zorgcoördinator hier wat meer over kan vertellen tijdens de les.

NA DE LES

STAP 1: LES NABESPREKEN

We adviseren om na de les te bespreken of eventuele nazorg bij leerlingen nodig is. En bepaal door wie en op welke manier hier opvolging aan gegeven wordt.

Heb je vragen over BUIT in de klas?

Bekijk de veelgestelde vragen op de website of deel je vraag!

[GA NAAR BUITINDEKLAS.NL](https://www.buitindeklas.nl)

